

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Šibenik na godinu dostavljanjem u kuću K 12. — Za inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobrena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti reduku. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Za slobodu domovine.

Kako je javnosti već poznato, trojica nas zastupnika stranke prava, bili smo u Zagrebu, da po mogućnosti nastojimo oživotvoriti želju mnogih otačbenika. Sada, nakon našeg na pola izvršenog nastojanja, neke novine se pokazuju previše osjetljive, jer zastupaju osjetljive ljude; neke se čak ne žacaju podmicati nam kojekakove druge svrhe; neke se kao izrugavaju, omalovažuju, uživale bi baš, kad bi se cijela ova stvar svršila, kako obično svršava sve što se kod nas poduzimlje.

Svemu tomu se nije čuditi. U narodu kao što je naš, gdje različiti tudjini gospodare, različiti moraju biti i prigovori. A u stvari, mi smo znali već unapred za sve te prigovore, pak smo već na 17. prošloga, nakon dužeg razpravljanja, odlučili bez halabuke i odmah poći u Zagreb i tu kušati da okupimo na prijateljski razgovor predstavnike svih stranaka zastupanih na saboru u Zagrebu. Tu je naše središte, tu valja da se počme i da oni cilju stvar preuzmu u svoje ruke. Ne uspije li tu, ne treba o tom ni raditi.

Tko pozna današnje stranake u Banovini, zna da smo se tom odlukom izrgavali velikoj pogibelji blamaže. Ali uvaživ sve moguće, došli smo do spoznaje, da nam je taj jedini put ostajao i mi smo ga odabrali, bez obzira na sebe, na osobe i na stranke. Tko nam iz dobre namjere prigovara, trebalo bi da rečenu pogibelj uzme u obzir, pa bi uvidio da nije danas više vrijeme govoriti o nekim novim pokušajima, o novim „Jemeršićijadama“ i sličnim, jer dok nam se s jedne strane takva šta prigovara, s druge su nam se podmetali klipovi i govori se o nemogućnosti sudjelovanja radi javnog morala.

Naš korak eto dakle nije sa nekih strana dobro primljen, ali da smo uze sve to na dobrom putu svjedoči okolnost, da je i izvjestno splitsko glasilo udarilo u podmitanja i sumnjičenja. Dobar je to znak, koji može jamčiti za pričan uspjeh kod svih ljudi dobre volje, jer oni već odavna znadu, da je sve ono dobro što stanoviti stvoriti nastoje osjetljivi.

A dobro je to i s razloga što su stanoviti „političari“ proglasili stvar, za koju radi jedan Don I. Prodan, „odrekom starčevićanskoga programa, starčevićanske prošlosti i hrvatske budućnosti“.

Dobro je to i s razloga što se i meni sjedne strane strane predbaciva da sam napisao pismo upravljeno čeljadetu, koj sam nazvao Trdlerom naše Hrvatske, dok mi se od ovoga u ime javnog morala poručuje, da ne će prisustvovati „konferenciji“, jer da sam ga osobno napadao.

Koliko licumjerstva! Zaboravlja se, da sam ja supodpisao jedno skupno pismo upravljeno pročelnim svih stranaka, a ne kojoj osamjeljenoj osobi, koju ja prezirem. Zaboravlja se da i najveći osobni neprijatelji mogu i često moraju doći do zajedničkog političkog viećanja. Zaboravlja se, koliko me muke stalo supodpisati ono pismo, koje je imalo biti upravljeno i „gosp. Dr. Josipu Franku predsjedniku čiste starčevićeve hrvatske stranke prava“.

Ja sam ga ipak napisao, jer me vodila stvar domovine naše, radi koje bi i najgorem razbojniku i najvećem neprijatelju pružio prijateljsku ruku. Govoriti tu o javnom moralu mogli bi samo oni koji nemaju ni osobnog ni obiteljskog, a iziču moral radi drugih prikriivenih svojstava.

U ostalom vidit ćemo se možda još, a mene su u cijelom ovoj stvari vodili slijedeći razlozi:

1. Čim je nad Bosnom i Hercegovinom proglašeno suverenstvo cara Franje Josipa I., bio sam uvjeren da je sudbina Bosne i Hercegovine prema ovoj monarhiji za nedogledno vrijeme riješena i da tu sudbinu ne će promijeniti nikakvo kostrušenje nikakve male vlasti, a velike da imadu previše i svojih briga, a da bi htjele izazvati ratnih zapletaja.

2. Sva moguća obećanja, sve moguće garancije, sva zaludjivanja naše javnosti, kao da bi vlastodržci narodu hrvatskom od dobre svoje

volje što popustili, dali ili darovali, smatrao sam i smatrao pletivom neprijatelja moje domovine, neka bi narod pouzdao se u glupa obećanja, i zaboravio na svoje brige. Neka bi se za to natjecao u bratoubijalačkom prkosu i tako pusto vremena neprijateljima da ga posvema i za sve vjeke skuće. Svakog onoga tko služi tom pletivu kao mešetar, smatrao sam i smatrao plaćenikom odnosno kukavnim izdajnikom domovine ili u najboljem slučaju siromašnim naivnikom.

3. U dogovoru Austro-Ugarske sa Turskom i u preporukam velesila, kraljevina Srbija i svi Srbi moraju već uviditi, da je Bosna i Hercegovina za Srbiju izgubljena. Tražiti posebnu skupu autonomiju ovih zemalja, autonomiju kakovu u izgled stavljaju austrijski i ugarski vlastodržci, znači za sve nas i za istu Srbiju konačnu propast.

Takova autonomija Bosne i Hercegovine uključuje magjarsko-gospodstvo nad Hrvatskom, njemačko nad Istrom i Dalmacijom, jedno i drugo nad Bosnom, a do malo vremena i nad Srbijom. Značila bi, da ni Hrvati ni Srbi ne će biti narod nego narodnosti, koje će se klati i služiti jačemu gospodaru.

Da se do toga čim prije i čim lašnje dodje, hastoji se sada kao nikad tako prije, međusobno razjarivati nas; ne dopušta nam se slobodno progovoriti: sabori se ne sazivaju; Srbe se tamniči; Hrvate se razdražuje veleizdajom protiv „Zave Hrvatske; podržaje se Raucha i hvale ga se i služi mu se, jer da štiti Hrvatsvo i „suverenost države Hrvatske“; Wekerle ga čak krsti samostalnim organom.

4. Protiv svemu ovomu poniženju nije moguće tražiti lieka u pregovaranjima sa kojim magjarskim ili austrijskim ministrom, jer u povjesti nema primjera da bi koji gospodujući narod u čemu popustio sužnju svome, ako nije na to prisiljen. A i inače to bi bilo u našim slučajuu ludu i očekivati, jer Banovina, Dalmacija, Istra, Bosna i Hercegovina svaka za sebe, i u sebi razdvajene, ne mogu ako ne plažiti, prošiti, do milosti živjeti.

5. Dakle s današnjim politikom Banovine i. j. odporom protiv prevlasti tudjinača treba ne samo nastaviti, nego treba ju i zaoštriti u koliko bi u toj pojačanoj borbi imalo učestvovati cijelo pučanstvo ovih naših zemalja. Ne samo to, nego ju treba zaoštriti i u koliko se ne bi tražilo samo izvršavanje zakona obstojećih nego i oživotvorenje i izvršavanje onih koji su obstojali a bili su nam oti. Dakle trebalo bi zapodjenuti borbu svih nas za samostalnost i ujedinjenje.

Ova borba iziskiva isto toliko snage koliko i svaka druga promjena, koju koalicija misli postići. Ali razlika je u tom što bi cijeli narod više mogao pokazati snage, nego jedan sami dio njegov, i što bi razpolagajuć sa više snage i do uspjeha lašnje i prije došao.

6. Nu da cilji narod razvije svu svoju snagu prema vani, treba da je unutar svojih granica sporazuman i jednodušan. Treba dakle da se Hrvati politički sporazume sa Srbima, da onda zajednički stupe protiv neprijatelja. Bio bi to narod od blizu sedam miliona, koji bi mogao i morao da dostigne što želi.

Narod od blizu sedam miliona može, i ako progongen, svoje želje dati do znanja gdje god hoće i komu hoće, te bi našao odaziva. Radi toga je potrebit svestrani sporazum između zastupnika ovog naroda. Poslie sporazuma dolazi sveobič njihov rad uz pripomoć svega naroda.

7. Ako obstoji tajna konvencija između Rusije i Austro-Ugarske od 18. ožujka 1877, po kojoj bi se naše zemlje imale spojiti u samostalno državno tijelo, zastupstvo našeg naroda moglo bi se prizvati i na međunarodnu konferenciju. Nu i bez toga, složno zastupstvo naroda od blizu 7 miliona duša, bila bi sila s kojom bi se moralo računati u ovoj monarhiji, ako će ona da napreduje.

8. Dinastičko pitanje je za naš narod riješeno i tko ga u ovoj posao i u obće u našoj političkoj borbi upliće, nije nego plaćeni neprijatelj naroda. Dinastiji i vladaru ima biti draže da smo slobodni, nego da robujemo

tudjim narodima. Dinastijam su samo nezadovoljni narodi neprilični, barem tako uči nas poviest svih vremena i svih naroda.

9. Ujedinjenje naše zemlje, oko Hrvatske, bile bi najbolji štiti Srbiji, koja bi se uz Crnu Goru, preke Novog Pazara, sterala do mora i mogla protegnuti kako je pravdedno na jugo-iztok, da tako, uz Hrvatsku, započmu obe nov život napredka i bratstva.

Sretnijeg i bogatijeg predjela od naših teško bi bilo naći pod nebom.

10. Odabrali ovu politiku snažnog složnog političkog rada i sporazuma znači, odabrati politiku za slobodu domovine, ostati pri starom, znači mrcvariti se, robovati, prosjačiti, znači biti orudjem tudjinača i živjeti i raditi za njih, a ne za svoj narod i domovinu.

Odabrati politiku slobode koliko za Hrvate toliko i za Srbe znači život Hrvatske i život Srbije, odabrati politiku vlastodržaca znači konac narodnog našeg života.

Ovim mislima i ovim uvjerenjem prodati, predsjednik naše stranke i zastupnik grada Šibenika i ja pošli smo da molimo zastupnike hrvatske i srbske da se sporazumijemo za borbu na uhar naše domovine.

Ovim mislima i ovim uvjerenjem mi ćemo naše poslanstvo, koje su nam žarki otačbenici povjerali, i izpuniti do kraja, bez obzira na uspjeh, i bez osvrtaći se na razne zapreke i podmitanja. Bili bi pak zahvalni svakom onomu koji bi ovaj posao preuzeo u svoje ruke.

Da će se sa svih mogućih strana postavljati svakih zapreka, o tom nema sumnje, kad se već danas vidi podmluku rovarenje raznih novina i raznih ljudi. Nu to ne bi imalo započeti posao spriječiti, jer bi se tim dokazalo da nekoliko plaćenika može više nego cijeli narod.

I uprav ju je potrebito odmah u zametku spriječiti rovarjenja neprijatelja narodnih, ja sam, u sporazumu sa predsjednikom stranke, ovim u glavnom htio izvjestiti našu javnost o namjeram koje su nas vodile i vode.

Za sve koji su dobre volje ovo je dovoljno; na zlobnike i plaćenike ne treba se osvrtaći.

Dr. M. Drinković.

Za obći sastanak svih zastupnika.

Zastupnici stranke prava u Zagrebu. *)

U teškim današnjim časovima svak osjeća, da se našim narodu ne dopušta doći do riječi i da se za to ne sazivaju naši sašori.

Stranka prava htjela je dok je još na vrijeme, tomu doskočiti, pa su za zastupnici stranke prava Don Ivo Prodan, Dr. A. Dulibić i Dr. M. Drinković u skladu sa zaključkom javnih skupština te u dogovoru sa ostalim rodoljubima odlučili poći u Zagreb ne bi li se tamo našlo načina da sve stranke dođu do zajedničkog rada prema trećima, te tako omogućile sastanak svih zastupnika iz naših zemalja. Što bi taj sastanak značio ne treba ovdje naglasivati.

Naši zastupnici su odputovali, bez mečati stvar na veliko zvonu, put Zagreba dne 26., a 27. su odposlali na predstavnike slijedeće pismo: Častni gospodine!

Obzirom na zadnje sudbonosne događaje u našoj domovini, koji se razvijaju bez ikakva narodnog utjecaja, osjeća se, kako Vam je poznato, obćenita želja zajedničkog rada protiv takovom stanju stvari. Mi smo dobili i naročiti nalog od naših izbornika, da razvidimo, ne bi li se što prije moglo naći načina — pošto se i tako ne sastaju dva najodlučnija sabora — da se svi zastupnici ujedno sa predstavnicima Bosne i Hercegovine, bez razlike stranaka, vojom svojom i naroda, okupe na neprisljeno bratsko viećanje.

Za to smo došli najprije u Zagreb vrućom željom, da se sa predstavnicima svih stranaka prijateljski porazgovorimo o načinu, kako bi do tog zajedničkog rada i skupnog sastanka moglo doći.

Buduć nas u ovom poslu vodi samo obća stvar domovine, svima bez razlike zajednička,

to smatramo potrebitim naglasiti, da sa nijednim predstavnikom koje političke stranke nismo po sebiće stupili u doticaj, nego smo se uslobodili obratiti se u isto vrijeme i istom ovakovom molbom cijenjenim pročelnim svih stranaka zastupanih na hrvatskom saboru u Zagrebu.

Molimo za to vruće i Vas, častni Gospodine, kao pročelnika da bi se udostojali doći, po mogućnosti sa još jednim Vašim klubskim drugom, na spomenuti prijateljski zajednički razgovor u Palace Hotel Croatia, klubska soba, dne 29. o. m. u 10 sati prije podne.

U velikom računamo na prijateljski odziv Vašeg Častnog Gospodstva, te Vam unapred od srca zahvaljujemo.

Odlučnim poštovanjem
Zagreb, 27. siečnja 1909.

podpisani:
Prodan, Dulibić, Drinković.

Ovaj list jasno govori, a svojim sadržajem ne dira u ničiju stranačku osjetljivost. Htjelo se je omogućiti svim strankam pristup na neobvezatni, prijateljski razgovor.

I u istinu odaziv je bio liep, jer su osobno prisustvovali Dr. A. Bauer, Stj. Zagorac, Dr. I. Lorković, Dr. VI. Nikolić, Dr. Ante i Stjepan Radić, Dr. M. Starčević, Dr. H. Bošnjak i Dr. A. Horvat.

Na sastanak nije došao Dr. B. Medaković, ni Vitorim Korač, ovaj zadnji, jer nije mogao primiti podani list adresiran na njegov stan u Zagreb, dočim se nalazio u Šidu. Dr. B. Medaković se izpričao po gosp. Dr. A. Baueru, koji je naročito došao iz Pešte.

Sastanak je počeo u jutro na 10 sati, a nastavio se na večer u 6 sati.

Nakon jutarnjeg razgovora, u kojem su odaslanici svih stranaka učestvovali, osim Dra Bošnjaka i Dra Horvata, predsjednik naše stranke Don Ivo Prodan, pročitao je pri početku popodneve razprave podlog svoj i drugoga, koji bi mogao služiti predlogom daljnjem razgovoru i koji bi po njihovom mneniju omogućivao sudjelovanje svih Srba i Muslimana.

Ovaj predlog uzeli sa na znanje svi odaslanici odlukom, da će vruće istoga obavijestiti svoje stranačke uprave i da će odgovor istih priobiti Don I. Prodanu najdalje do 10. o. m. Zatim se je zaključilo izdati u novinam slijedeći communiqué:

„Povodom svoga boravka u Zagrebu narodni zastupnici Don I. Prodan, Dr. A. Dulibić i Dr. M. Drinković pozvali su predstavnike svih stranaka na hrvatskom saboru u Zagrebu na povjervljivi razgovor o aktuelnim političkim pitanjima i o mogućnosti zajedničkog rada svih političkih stranaka na hrvatskom saboru gledom na aneksiju Bosne i Hercegovine.

Hrvatske stranke su se na poziv odazvale i njihovi će izaslanici o tom razgovoru izvjestiti dotične svoje klubove.“

Kako se po samom pozivu vidi, razgovori su bili povjervljive naravi, a tako se, kako saznajemo, i zaključilo, da ostanu. Imao se objelodaniti samo prihvaćeni zaključak.

(Medjutim u „Hrv. Pravu“ i „Agr. T.“ izašlo je tendenciozno izvješće. Stvarju će se predsjednik i podpredsjednik naše stranke pozabaviti posebno i što prije, da se razjasni kako stvari stoje,**)

Kako doznajemo, namjera je naših zastupnika bila, ne preuzeti nego predati inicijativu za saziv sastanka svih zastupnika te odaslanika Bosne i Hercegovine gospodi pročelnim raznih stranaka u Zagrebu. Za to su tamo i pošli, da se prijateljski porazgovore, jer bez sporazuma stranaka u Zagrebu neda se to ni zamisliti.

Što se neke novine u ovom poslu pokazivaju osjetljive i podmicuju kojekakve druge svrhe našim zastupnicima ne ide, ali i mi smo uvjereni, da će one od tih podmitanja i osjetljivosti odustati, kad preko svojih klubova obazu namjere, koje su nadahnjivale naše zastupnike. Neka se samo ustrpe i ne iztrčavaju se prije vremena.

Mi se nadamo, da će, kad sve nezavisne naše novine to uvide do tog sastanka ipak doći.

*) pripisjeo kasno za zadnji broj; (Op. Ured.)

Kako i kada, to će se odlučiti posle odgovora, koji će se, kako je rečeno, predati predsjedniku naše stranke.

*) Vidi uvodni članak. Opažamo za sada samo da zamjenici Dr. J. Franka objelodanjuju u „Hrvatskom Pravu“ poziv naših zastupnika, koji sada i mi donosimo, a svršavaju svoj izvještaj tim da javljaju, kako su oni u ime svoje odbili predlog, a odbili su ga, vele oni, motivacijom, „da bi prihvatili odnosno predlog značilo odreći se starčevićanskoga programa, starčevićanske prošlosti i hrvatske budućnosti“. Ostavljaju dakako konačnu odluku svojem eksekutivnom odboru.

„Agramer Tagblatt“ donio je također izvještaj posve tendenciozan, a kako smo obaviješteni, po svemu se vidi, da taj izvještaj potiče od zamjenika Dra J. Franka.

I vladine novine su doniele tendenciozni izvještaj, pa pravom pita „Pokret“: tko je Špijun? Bez komentara... (Opaz. Uredn.)

Proslava Gajeve stogodišnjice.

Ove godine navršava se upravo sto godina, što se rodio preporoditelj Hrvatske Dr. Ljudevit Gaj. Da se dostojno proslavi ta vele znamenita hrvatska slava, sastao se dne 10. siječnja o. g. na poticaj Dra. Stjepana Ortnera i obč. zastupstva u Krapini mjestni svečanostni odbor, koji će se oko proslave brinuti. Krapina je to morala učiniti, jer se Gaj rodio u njenom kraju. Predsjednikom je odbora župnik Vukovinski, tajnikom odvjetnik Barbot, blagajnikom ljekarnik Viktorin, a ostali odbornici: načelnik Krapine Sluga, posjednik pl. Radić, liečnik Dr. Crkvenac, ravnatelj male realne gimnazije Dr. Draganić, odvjetnik Dr. Kiš, bilježnik Zorko, učitelj Wölfl te gradjani Wochel, Marko Kersnik, Töpfer, Božić, Menzer i Vinko Vanić.

Ovaj je odbor prihvatio predlog Dra. Ortnera, da se kao vidljivi znak Gajeve proslave osnuje „Gajev dom“ u Krapini. U tu svrhu osnovan je se dioničarsko društvo s temeljnom glavnicom od 50,000 kruna. Društvo će u biti zadatka, da sagradi i uzdržuje „Gajev dom“, u kom će naći mjesto postojeća društva u Krapini. Društvo će biti vlasnik i upravnik „Gajeve doma“ te se s toga ne će ustrojiti na predjeljeno vrijeme, već imade trajati dotle, dokle to svrha zahtjeva. Da se pribere potrebna temeljna glavnica otvarat će se subskripcija na dionice toga društva. Svaka dionica imati će nominalnu vrijednost od 50 kruna, te će se prema tome izdati tisuću komada dionica, a odmah nakon konstituiranja društva daljnjih 20 po sto na svaku dionicu. Način daljnje uplaćivanja odredio bit će kasnije. Gradnja doma izvesti će se tako, da će u njemu uz naplatu naći mjesta sva hrvatska društva u Krapini, a biti će prostorija i za iznajmljivanje privatnicima. Na taj način biti će osiguran izvjestan prihod doma, iz kojega će se moći plaćati dioničarima dividende.

Odbor se nada, da će na ovu namisao naći odzivna ne samo u domovini Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji te Bosni i Hercegovini, nego i u ostalom slavenskom svijetu, među Slavicima, Srbima, Bugarima, Česima, Poljacima, Rusima, te će u to ime sabrati arak na dionice podpisati i vidjenji stjegeoslov slaven-skog svijeta. Dionice već je izradio naš mladi hrvatski umjetnik gosp. Krušlin, te će skorom i u tisak. Ovak korak naših odličnih Krapinčana zaslužuje svaku pohvalu. Krapina se doista mora odužiti uspomeni svoga i čitave domovine velikoga sina, koji je Slavenstvu mnogo pomogao, radeći kao Hrvat, da se ono jača i biva svjestije. Dobro je, da se ne će ta proslava ograničiti samo na parade, nego da se dade i vidljivi znak poštovanja i ljubavi.

„Hrvatski Zagorac“ u predzadnjem broju donio je predlog, kako bi se imao urediti taj dom: da se naime uredi jedan Gajev i gradski muzej i da se odmah počne sabirati predmete za taj muzej. U tom bi bili rodoljubni na ruku Krapinčanom, kao i to, da čitava proslava ne bude samo mjestna, nego da se poradi oko toga, da u tom sudjeluje čitava naša domovina i Slavenstvo. A Krapina će znati gostove primiti. Ta svečanost je i tako svečanost svih Hrvata i svih Slavena.

Veteranska Družtva.

Glas je o razpustu „Veteranskog društva“ u Ljubljani stigao i u Dalmaciju. Tom je naime društvu bilo sada 35. godina obstanaka, a brojilo je 400 članova. Isto je fungiralo kao matica pomenutih društava u Kranjskoj, kojih je 8. u ovoj vojvodini su 1000. članova — veterana, bez drugih takvih društava po ostalim

slovenskim zemljama. Predsjednik (Mihalčić) ljubljanskog veteranskog društva, bio je ujedno „korskomandant“ ciele te veteranske armade.

Veteranskim društvim u Austriji mora da je ideal: gojiti med članovima patrioitično mišljenje, t. j. vjernost i odanost vladajućoj cesarskoj kući i državi. Ljubljanski su veterani bili uvijek „patrioitični i pravi „austrijanci“!

Nego ipak niese prestali osjećati se Slovenim. U svojoj skupštini dana 11. listopada 1908. ljubljansko je veter. društvo odredilo svotu K 200. za ranjenike „rujanskih dogodjaja“.

I bi usljed toga razpušteno društvo!

Iz Beča dolaze glasovi, da je zemaljsku vladu na to prisilio ratni ministar, koji tvrdi, da je gornji zaključak demonstracija proti armadi i jer on hoće, da veteranska društva budu uvijek u suglasju s vojskom. Zemaljska vlada za Kranjsku je pak stvorila ono, što je ratno ministarstvo već odavna zahtjevalo. Fakat je pak, da su u Ljubljani i u Beču bili razpoloženi za razpust, samo se čekalo, da se rujanski dogodjaji malo ohlade. Tim više, što jednim i drugim nije doisto milo, da se po slovenskim veter. društvim pojavio pokret za slovensku „komandu“.

Najprije je dakle kralj odbio svoj protektorat nad pomenutim društvom i zabranio nositi na zastavi carskog orla. Zatim je u petak 22. o. m. u jutro uručena predsjedniku Mihalčiću teskera o razpustu društva i ujedno konfiscirana sva društvena imovina, koja i danas iznaša K 23.000. To je novac, koji su članovi sabrali marljivo kao pčele radilice za bolesne članove i podpore sirotam i udovam članova. Članovi su zato uzrujani zahtjevaju, da vlada poštuje novac ili bolje zalogaj, koji su oni otkidali iz ustiju sebi i djeci svojoj i dopri-našali ga u društveni fond.

Društvo je dakle obratilo slov. poslanicima na parlamentu e da se zauzmu za stvar. U ostalom nije istina, da je predsjednik Mihalčić odputovao u tu svrhu u Beč, kako su bile javile nekoje zagrebačke novine.

Mi Hrvati u Dalmaciji, bilježeci ovaj korak u svoj rovaš, sjećamo se na agitaciju, koja se u svoje doba vodila kod nas za osnivanje veter. društava. Ista je bila uspjela u Imoiskom i u Zadru. Danas ta dva jedina društva veter. „korpa“ u Dalmaciji slabo uspejavaju, ili su propala, ili će naime propasti.

Druge se društva takove vrsti niese osnovala u Dalmaciji. Naši se ljudi niese po dali namamiti sabljicom, monturom i su par krajerca za „trinkgeld“ pri pogrebu!

F. Ž. D.

Novac se baca u more.

C. K. Pomorska vlada u Trstu, namakla je ovih dana 2, a do malo će vremena još tri parobroda, za nadzor našeg obalnog ribarenja. Svi ovi parobrodci, ili kako ih zovu yakti, zapasti će 100.000 K bez dnevnih potrošaka i osoblja koje treba uzeti u službu, te plaćati i do smrti hraniti. Mi smo u više navratka nepobitno dokazali, kako današnji nadzor nad ribarstvom neodgovara svojoj svrsi i da ribarski stražari kako su danas, suvišni su, a po ribara štetni, te je samo žaliti novac, koji se za njih troši.

Polazeć sa ovog stanovišta, mi smo i proti parobrodčima za nadzor nad ribarstvom, a to hoćemo, da i dokažemo.

Prekršaje, koje naši ribari čine, a koji bi bili uprav štetni po ribarstvo, većim dielom su neznatni, jer prelaz iz jedne općine u drugu za nas i ako je prekršaj, ipak nije po razvoj ribarstva štetan, tako isto nije štetno po ribanje ni ribanje po mjesecu, neposjedovanje ribarskog lista, neimanje broja na brodu itd.

Jedan od većih prekršaja bio bi ribanje fružtom i buskavicom, ali danas možemo reći, da ovo i neobstoji, a opet nije strogo ni dokazano, da bi ovaj način ribanja bio baš tako štetan, kako ga službeni krugovi smatraju.

Za sve ove prekršaje ne treba parobroda, jer danas sami ribari su najbolji stražari jedan nad drugim. Ako se i nadje koji te učini koji prekršaj, nek gospoda na uprav našega ribarstva budu uvjereni, da to rade ne iz objesti već iz puke nevolje, pred prietećom gladi svoje porodice.

Ima onih, te su za parobrodice zato, što vole, da će ovakov nadzor uplivati na moralna svojstva ribara, pošto da ne će praviti prekršaje s razloga, što ne će nikad znati od kud može parobrodci doći. Oni te ovako misle, varaju se, jer bi imali znati, da, kad bi naš ribar hotio učiniti prekršaj, da on ima dobre svoje straže, koje imaju bistro oko, koje dopire puno dalje, nego li je brzina parobrodica a opet kako smo rekli ti su prekršaji neznatni, a po razvoj ribarstva jako malo pogubni.

Jedan od razloga, koga zagovaratelj ribarskog nadzora sa parobrodima navadja, jest

ribanje dinamitom i inim eksplozivnim sredstvima.

I mi smo zato, pače moramo reći, da je nadzor nad ribarstvom u ovom pogledu manjkav, a mjestimično, uprav kao kod nas, nikakov, nu ovome se sa parobrodima ne će doskočiti, jer nijedan dinamitarid ne će biti tako lud, da će baciti dinamitu, kad vidi da mu se parobrodci približuje. A recimo da se koji put i prevari i da ju baci, pa što zato? Dok se parobrod približi k kraju, on može sto puta izmći iz vode i u bie, pa što? Bilo bi dobro kad bi ga čurma u parobrodu nalazeća se bar pripoznala, ali gdje je to? Kako ćete da se to zbude, da jedan recimo piranez ili rabljanin, pripoznade još gola jednog našinca, recimo iz Čulišća, Greboštine itd. Evo razloga da ni za ovo parobrodi ne vriede.

Mi smo radje za to, da bude nadzora, ali da se uredi sa dobro plaćenim privremenim ribarskim stražarima.

Danas je na Jadranskom moru, ako se ne varamo 25 ribarskih stražara, za koje se troši kakovih 56.000 K ne računajući fond za mirovinu njima i sirotadži itd.

Sad se ovo troši 100.000 K za nabavu parobroda. Dnevni troškovi za parobrode iznositi će najmanje 100 K za svakoga, to je ukupno dnevno 500 K ili godišnjih 182.500 K.

Na svaki parobrodci treba postaviti jednog zapovjednika, a njegova plaća će iznositi najmanje opet kakovih 2600 K, njih 5 to je 13.000 K.

Pošto su parobrodci na benzinu, to se hoće i jednoga strojara, a i njegova plaća će biti uvijek od 2400 do 3000 K, njih 5 to je 13.000 do 15.000 K.

Skupimo li sve ovo dolazimo do zaključka, da se za nadzor nad ribarstvom troši danas kod nas godišnjih 310.000 K, a od jednom se opet potrošilo za parobrode 100.000 K to je ukupno 410.000 K.

Ako pogledamo na ove svote, mora da nas u duši zaboli nad pomišlju, da nam je ribar gladan i žedan da moli i zaklinje, da mu se u pomoć priskoči, a njegove molbe leže na mjesecu i godine na stolu, pak se najposlie odbijaju.

Naše je ribarstvo tek u zasnutku svake i jedva se stalo buditi iz mrtvila i zapostvenosti, te traži za svoje uređenje velikih svota, pak je upravo griehota, da se novac u ludo baka i nesmotreno troši.

Ne ćemo reći, da se ribarstvo ostavi bez ikakova nadzora, to ne. Rekli smo, da bi se mogli imenovati privatni stražari i da bi nadzor bio puno bolji.

Kad bi naše ribarstvo bilo na vrhuncu svog napredka ne bi mi imali ništa protivno ni luksusnim parobrodima, ali dok nam je ribar gladan, žedan, gol i bos, mi mislimo, da je puno pametnije bilo ovo svotu od 410.000 K uložiti na način, da mu se pomogne. Zu nas je ovaj novac bačen u more.

Svar je učinjena i konca nema, te su naši prigovori sada suvišni, nu mi smo opet rekli što nam je na duši, jer u ribarstvu vidimo jako poglu našeg budućeg dobrostanja, koje čeka svoje uređenje, a ovo se ne će nikada postići, ako se novac mjesto u ribarstvo bude trošio u yakte i razkošno vozkanje.

Političke vesti.

Austrijski dispozicioni fond. Vrio je nepovoljan parlamentarni siptom u Austriji stanje u budžetnom odboru. Među članovima ovoga odbora razpoložene je prema vladi vrlo nepovoljno, tako da se računalo već i s time, da bi odbor vladi odklonio dispozicioni fond. Medjutim se nekako izbjeglo glasovanju. Sliedeća će se sjednica budžetnoga odbora sazvati pismenim putem. Glasovanje o dispozicionom fondu provest će se po svoj prilici tek nakon osnovu o jezničnom zakonu.

Austrijski industrijalci proti kartelnoj banci. Stalni odbor svih triju središnjih austrijskih industrijalnih saveza prihvatio je rezoluciju, u kojoj u ime cjelokupne austrijske industrije izjavljuje, da nikako ne može pristati na osnutak kartelne banke i da očekuje od vlade i od parlamenta, da će odkloniti ovakovu osnovu, koja je na užtrb austrijskoj industriji.

Madjarska kriza. Situacija se nije za pravu ni u čemu promienila. Unatoč deputacija, koje su čestitale Kossuthu i Justhu, još je položaj isti, koji i prije, a poteškoće u bankovnom pitanju još uvijek postoje. Audijencija predsjednika Justha nije ništa doprinesla, da se to pitanje raščisti, već je zapravo imala samo tu svrhu, da kralj sazna i stanovište t. zv. intransigenta. Riešenje bankovnog pitanja ne može se očekivati, ni od koga, osim dra. Wekerleja, koji, kako se glasa, već pripravlja osnovu, po kojoj se riešenje nema tražiti na osnovu kartelne banke, već na osnovu banke, uređene poput kartelne. Kabinet, sastavljen od samih neodvišnjaka, ne će doći, a ni ne može doći. Ne može doći radi toga, što bi bečki krugovi

ovakav kabinet pratili sa nepovjerenjem i jer Kossuth i Apponyi u takovom kabinetu, koji ne bi ostvario načela neodvisne stranke, nazrievaju razpad stranke same. Kossuth i Apponyi s toga polažu važnost na to, da ministri, stojeći na bazi od 1867., ostanu u kabinetu, ma da su pripravni svaki čas odstupiti i načiniti mjesta neodvišnjacima. Polažu važnost u to radi toga, što ovi ministri zastupaju 67-uiaški pravac vlade. Smatraju fuziju jedinim pravim načinom za razplet krize, te se pouzdaju u to, da će doći od fuzije na osnovu one formule, koju Wekerle za bankovno pitanje sada izrađuje i i koja barem do god. 1917. zadovoljuje neodvisnu stranku.

Slovenija. Kod izbora za trgovačku i obrtničku komoru u Ljubljani prodieli su većinom kandidati slovenske liberalne stranke. Samo u kuriji veikoindustrijalaca dobili su Niemci. Ukupni je ispadak sljedeći: 13 slovenskih liberalaca, 7 slovenskih klerikalaca i 4 Niemca.

Italija. Izmedju Rima i Beča se izmjenjuju povjerljivi pregovori glede talijanske univerze. Poslanik grof Lütztov je bečkoj vladi prikazao svoj težki položaj kao posrednika u tom pitanju izmedju Beča i Rima. Prognose se glasovi, da će Tittoni odstupiti, a „Gaz. dei Pop.“ veli, da će s Tittoniem morati i cio kabinet odstupiti, jer je u u izvanskoj politici ciele vlada solidarna.

Rusija. Petrogradski listovi donose viest, da se na mnogim mjestima Rusije čine eparhijski sastanci svećenika, u kojima se iznose razni projekti za reformu pravoslavne crkve.

U Carigradu osudjuju srbsku politiku. Srbska politika se u Carigradu obćenito osudjuje. List „Stambul“, koji je do nedavno pisao protiv habshurčke monarhije, veli, osudjujući srbsko držanje, da su srbski zahtjevi za odštetu bez svakog izgleda. List preporuča Srbiji, da se umiri i bude umjerenija i pristojnija.

Turska. Turska je vlada upravila na vesele cirkularnu notu, u kojoj veli, da Bugarska nije imala povoda za mobilizaciju svoje jedne divizije, pak ocjenjuje postupak Bugarske kao vika izazivanja. — Novo imenovani turski atačei u Parizu, Berlinu i Beču predali su svoje demisije. Uzrok tome nije poznat. — Pri zaključku austro-turskog sporazuma učinjene su na želju velikog vezira Kijamii paše neke promjene. — „Ikdam“ javlja, da je turski diplomatski agent na Cetinju prosvjedovao kod ministra izvanskih posala Tomanovića zbog njegovih neosnovanih napadaja na otomansku vladu u crnogorskoj skupštini.

Iz hrvatskih zemalja. Davnja fotografija grada Zagreba. Profesor Kornelij Gurlit poklonio je poglavarstvu grada Zagreba sliku istoga iz g. 1550. Original te fotografije nalazi se u Draždanima.

Rauch se osvećuje. Gimnazijski profesor Milutin Mencin, koji je bio na skupštini zastupnika Kovačevića, odmah je po vladi suspendiran od službe i plaće.

Bosna i Hercegovina kao sastavni dio monarhije. Odbor carevinskog vieća za aneksiju imao je svoju sjednicu, te je više govornika govorilo i protestiralo, da se agrarna banka za Bosnu i Hercegovinu dade peštanskoj komercijalnoj banci. U tom slučaju morat će Austrija platiti dobitak madjarskog konzorcija. Ministar financija Jorkatsch-Koch reče, da se još glede te stvari vode pregovori sa zajedničkim ministarstvom. Kmetstvo se u Bosni mora ukinuti. On će podupirati korake, da se agrarna banka ne osnuje jednostrano. Na predlog Bienertov odklonjen je zahtjev, da zajednički ministri iuadu doći pred odbor. Bienert je dugo govorio, te je rekao, da prema obim državnoga monarhije, što se tiče državopravnog odnosa, ne će glede Bosne i Hercegovine usliediti nikakova promjena. Uprava Bosne i Hercegovine ostaje kakova jest. Zemljom će gospodovati i vladati zajednički vladar kao sastavnim dielom monarhije, a upravljat će je zajedničko ministarstvo pod uplivom austrijske i ugarske vlade.

Gospodarski napredak Bosne i Hercegovine se je odkad tim pokrajinama upravlja naša monarhija posredmerostju. Prije zaposjednuća tih pokrajina iznašao je uvoz i izvoz tih pokrajina, do godine 1864., koja je godina bila najbolja — jedva 34 milijuna kruna, dok je godine 1904. iznašao 184 milijuna K, god. 1905. 188 milijuna, a godine 1906. pače 227 milijuna kruna.

Nova škola „Družbe sv. Ćirila i Metoda“. Naša Družba došločila je opet jednoj potrebi, kod pučke škole u Lovrani namjestila je jednu učiteljsku ulicu. Odavna se čutila ta potreba, a buduć je ta škola bila prenatrpana, a trebalo je tu doskočiti jer osim Taljana i Niemci osnivaju tu svoju školu.

Spomenik Franu Kurelcu u Ogulinu. U Ogulinu kane, kako je poznato, podići spomenik poznatom hrvatskom jezikoslovcu Franu

Kurelcu, pa se za to sabiru dobrovoljni prinosi. Glasom zadnjega izkaza sakupljeno je do sada u svemu 1532 K 71 paru. — Prinosne valja slati na g. dra. Milana Sokolića, odvjetnika u Ogulinu.

Hrvatski uredovni jezik. „N. L.“ javlja da je ovih dana bila kod ministarstva unutarnjih posala sjednica, kojoj su prisustvovali izvjestitelji svih ministarstva, a na kojoj se je razpravljalo obširno o uredjenju jezičnog pitanja u Dalmaciji. Pitanje da je dobro upućeno, čeka se konačna odluka. Novo nadošlo prieporno pitanje u Českoj ne bi imalo biti tomu na smetnju.

Sastanak slovenskog djaštva u Beču. Na 28 pr. mj. bio je u Beču sastanak slovenskog djaštva, na koji je došlo i više zastupnika. Primljena je resolucija, kojom se traži ustanovljenje slovenskog pravnog fakulteta u Ljubljani i odobrenje ispita i rigorozna, položenih na zagrebačkom sveučilištu. Pozivlje se pak sve slovenske zastupnike, da se opiru ustanovljenju tal. pravnog fakulteta sve dotle, dok ne bude udovoljeno i slovenskim zahtjevima.

Iz grada i okolice.

Iz „Hrvatkog Sokola“. Prijava sokolske čete sazvana je za u subotu večer dne 6. t. mj. u 7. sati. Ovim se pozivaju svi članovi čete, da na prijavu nefaljeno pristupe. Vodja V. Kulić.

Ples „Hrvatske Čitaonice“ obdržavat će se u subotu dne 20. veljače u prostorijama društva i „Hrvatkog Sokola“.

† **Franjo Berač** preminuo je na 1. veljače u jutro u 65. godini. Dobar i pošten starac, radišan težak, bio je ljubljen od svih, koji ga poznavahu. Bila mu laka zemlja, a svojiti, obitelji, osobito sinu mu Don Matu naša najskretnija sućut.

Učiteljsko društvo za grad i školski kotar Šibenik imalo je jučer držati godišnju svoju skupštinu, ali radi velika sniega nije iz okolice mogao da pristupi nijedan član. Radi toga skupština je odgođena i to za 23. tek. mj. t. j. na zadnji dan poklada. Članovi bit će posebno o toj odgodi obavješteni.

Snieg zakijao sve u šesnaest jučer u jutro. Kroz sami sat i pō zastrjo je svojom bjelinom cio grad i bližu okolicu. Bilo ga na mjestima za 20—25 cm visoko. Predtekla ga jaka kiša su nešto grmljavine, a onda od 6 do 7 i pō cio zrak bio ga je pun, tako da se nije na nekoliko koraka moglo ništa razabirati od gustocje krupnih pahuljica. Oko podneva počelo se vedriti.

Radi obilja gradiva izostavismo iz ovog broja nastavak podlistka.

Statištika zaklanog mesa u obč. klanionci kroz god 1908. Kroz minutu godinu zaklalo se goveda: 2468 glava (76 više nego g. 1907.); junadi: 309 glava (167 više nego g. 1907.); vunačji: 36736 glava (5687 više nego g. 1907.); krmadi: 200 glava (100 manje nego g. 1907.); a to sve za potrošak u gradu. Za potrošak na „Schwarzenbergu“ zaklalo se goveda: 621 glavu (14 više nego g. 1907.)

Kretanje trgovačkih brodova u Šibenskoj luci kroz mjesec siečanj 1909. Ušlo je u luku austr. parobroda 261 sa 41.843 tonelaže, jedrenjača 3 sa 130 tonelaže; talijanskih parobroda 3 sa 1911 tonelaže, jedrenjača 14 sa 644 tonelaže. Ukupno brodova 281 sa 44528 tonelaže.

Kazalište. U nedjelji večer producirao se u mjestnom kazalištu transformista M. Manter. Produkcija pretvorila se u dosadu, jer Mantereva vještina nije ničim iznenadilo, a zaostala puno za onom Marbisa. Dugi počitci između raznih dijelova programa bili su također razlogom slabom raspoloženju publike, iz koja se čulo i opravdanog psikanja.

Vladine loze, zapitane od mjestne občine, prispjele su, te se diele ovih dana onima, koji su se kod občine prijavili i popisali. Ove godine je občina po tome razdijelila preko d vjestha hiljada ključica.

Kinematograf. Sutra promjena programa sa zanimiv slikama iz prizora nakon potresa u Siciliji i Kalibriji.

Madjari snube Dalmatince. Nezasinim Magjarima rastu zazubice za hrvatskim morem kao i za Dalmacijom. Misle, kad su požderali sve hrvatsko, čemu da i Dalmacija ne padne u njihov gvozdeni zagrijaj. Njihov historičar prof. Havasz traži sveze sa dalmatinskim Hrvatima. Nije uspio među Hrvatima, zato se je primaknuo Talijanašima. Nedavno je izašla u magjarskom prevodu knjiga „La Dalmacija in tempi di Ludovico il grande re d' Ungheria“ koju je napisao talijanaš Silvio Mitis, a u njoj prikazuje Dalmaciju u magjarskom svietu. Što se babi htilo to joj se i snilo.

Brzojavna služba kod poštanskog ureda u Krapnju bit će zavedena dozvolom ministar-

stva trgovine, a započet će djelovanje početkom nastajnog proljeća. Eto, naši krapljani u kratkom razmaku vremena dobiše parobrodarsku svezu, poštu i brzojav, zauzimanjem občine i njihova zastupnika.

Pajacu.

(Safička oduška).
Častna naša publiko, uredniče, nek se na me, molim vas sad ne više, što vam sliku iznosim i Subure najgore cure!

Al' vam sad obećajem tvrdom r'ječju, da se više baviti nikad ne ću ovim našim domaćim gursuz-gadom, ovakim smradom!

Stražko Mali! Tako ti tvog Jedinstva! da je meni tvogega berekinstva, pjesmu ja bih štrcnuo sad iz sebe, dostojnu tebe!

Al' je slaba, plačiva moja Muza, nit se skita musava, gologuza, po pazaru, krcata, kao tvoja, izmeta, loja!

No ću zajmit u tebe gnjusno pero, izvaljani, plaćeni, svačji lero: nek tvoj pečat poprska s tvoje bare tvoje gospare!

Ded mi kaži, ništico, kog si roda? što je za te poštenje! Šta sloboda? Kolko vr'jedi za tebe otadžbina? . . . Deset fiorina!!

Šeher-Saraj, Cetinje, Novi Sade i Dubrovnik brloge sve ti znade; sve je kraje strugnula tvoja peta, od svih prokleta!

Beč i Zadar broje te medju spravnu gamad svoju za svaku stvar ogavnu, proti rodu bundžiju, smrdnjaka splitskih sokaka!

I Split t ebi otvori širom vrata. (Split gostoprim, postaja za horjata) Ludov! . . . Ruglo u njedrim svojim grije, jakrepe, zmije!

Pred kim niesi puzao podlimice? Pred kim niesi prćio kućje lice? Komu niesi držao grešne svieće, prodano smeće?

Kad je krmčje obore sve obilo, tad je sebi korito napravilo izpod bludnog kreveta Pučke Banke i nove stranke!

Tvoj je život najmljena javna kuća, gdje se himbom večera, kradjom ruča, leglo kala, sablazni, trovne zlobe, ljudske rugobe!

I ta kuća brljana, izgrebena, mračni harem narodnih starih žena, još se drži na radost izmečara, špičla žandara!

Stražko strašni, stražniče stražnjih strana, prvi prće prljavih pogrđana, glibna glavō glibavih glibodera, klitke-klakera.

„Dosta, dosta, pjesniče nesretnjače! hajde u kut, svežider mrsne gaće: želudac se, od gada svima mrdi, i vazduh smrdi!“

Ipak još ne izdjelah tvoju sliku, još se hoće djubreta tvome liku! Tko će dostići pogano tvoje pero, gadljivi lero!

Stražko Mali, tako ti tvog Jedinstva, Da je meni tvogega berekinstva, pjesmu ja bih štrcnuo sad iz sebe, dostojnu tebe!

Al' je slaba, plačiva moja Muza, nit se skita musava, gologuza, po pazaru, krcata, kao tvoja, izmeta, loja. — Sangvinik —

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

ŠIRITE
— „HRVATSKU RIEČ“!

Prodaje se dobar glasovir.

Tko namjerava kupiti za potanje obavjesti nek se obrati uredništvu našega lista.

Dr. Ervin Treu,

okulista iz Splita, dolazi u Šibenik, gdje će ordinirati od 1. do 5. veljače 1909. u „Hotel Krka“.

Oglas natječaja.

Podpisana ovim otvara natječaj na mjesto učitelja „Šibenske Glazbe“.

Za postignuće ovog mjesta, s kojim je skopčana godišnja plaća do K 2880 — ne računajući izvanredne zaslužbe, — treba da natjecatelji dokažu ne samo sposobnost učitelja glazbe, već i onu učitelja pjevanja, te upravitelja orhestra, podrazumjevajući sposobnost u udaranju glasovira, odnosno u orguljanju.

Ove se sposobnosti zahtjevaju, jer će učitelj „Šibenske Glazbe“ imati kao takav i dužnosti, koje ne bi mogao vršiti bez tih uslova.

Prednost će pak imati oni natjecatelji, koji dokažu da su vješti i gudalici.

Nastupanje u službu sledit će dnevom 1. ožujka t. g., a rok otime natječaj traje do 20. veljače t. g.

Natjecatelji neka svoje molbe providjene odnosnim izpravama dostave podpisanoj.

U Šibeniku, 21. siečnja 1909.

Od Uprave „Šibenske Glazbe“:

Krsto Jadronja, Dinko Sirovica,
predsjednik. tajnik.

Izvježbani
trgovački pomoćnik
jestiva traži mjesto. Za obaviesti obratit se našem uredništvu.

SVOJ K SVOME!

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE

KOJI ŽELE

prave svieće
od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA

„JEDINU HRVATSKU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“

NA PARU

VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.).

Ponude i cienici šalju se badava i franko.

Br. 191.

Obznana.

Pošto se je više puta dogodilo, da su ribari koji se bave ribolovom sa migavicom (braganjom) nanieli znatne štete onima, koji se bave ribanjem tunja i polanda, toga radi pišuće, usljed odluke od 29. siečnja t. g., br. 638 c. k. lučkog Poglavarstva u Zadru, zabranjuje privremeno počam od 10. t. mj. ribolov u šibenskom zaljevu sa svakovrstnom mrežom u daljini od 300 metara, u upravnoj crti, od mjesta gdje se nalazi mreža tonara (šabakun) sa svom opravom.

Proti prekršiteljima ove zabrane postupat će se u smislu Naredbe 5. prosinca 1884. c. k. trgovačkog ministarstva.

Šibenik, dne 1. veljače 1909.

Od c. k. lučkog zdravstvenog odaslanstva
Selestrin.

Restauracija „Sidru“
prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Čast mi je obznaniiti cienjeno občinstvo, da se u mojem lokalu toče izabrana vina, kao: dalmatinsko, istrijskano, bijelo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. . . .
Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je oskrbljena u svako doba toplim i mrlzim jelom. . . .
Ciene sasvim umjerene. . . .
Preporučuje se veleštovanjem
Striba Antun.

Restauracija „Sidru“
prvog reda
ŠIBENIK, ulica sv. Ivana ŠIBENIK.

Steckenpferd
--- Bay-Rum
najbolje sredstvo
za pranje glave.
10—10

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimlju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1.000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrblijuje zajmove uz amortizaciju kotarima, obćinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretetnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obroćno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srećaka i vrijednostuih papira bezplatno. Unovćenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na rućne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

3-52

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u knjićam uz uložnićke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 1/2 %
" " " 15 " " 3 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim (sterlinam) uz uložnićke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajnićke doznaćnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestinić računa, mjenica glasećih na Trst, Beć, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjićice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkass: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izžriebanić vrijednostićh papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznaćnice na Beć, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bućko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevno tećaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predujme na vrijednostne papire, robu, warants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamćevinu za carine skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibeļi provate i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnićh organa, primaju se u pohranu vrijednostnić papiri, zlato, srebro i dragocienosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeganje vrijednote proti gubitim ždriebanja

6-52

Banca Commerciale Triestina.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Casaa di rieparmo, Br. 5.

Vlasita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenićne poslove eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu lećeću u javnić skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemnić zlatnić i srebrnić novac, te banknote i unovćuje kupovne i izždriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavnića tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedionićke knjićice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsigurnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnić zavoda uz najniće uvjete.

6-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Barislavićeva ulica br. 2. - - - - -

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPNITVA: Osiek, Sarajevo, Spliet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sliedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnića za slućaj doživljava i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnićh renta.

2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnića i odgojnina sa i bez liećnićke pregledbe.

3. Pućka osiguranja na male glavniće bez liećnićke pregledbe.

II. Protiv šete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokrećtina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (žit, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploća protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi:	K 1,410.816.28
Od toga jamćevne zaklade:	K 1,000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko:	K 820.000.00
Izplaćene odstete:	K 2,619.582.36

Za Dalmaciju pobliće obaviešti daje: Glavno Povjereniće i Nadzorniće „Croatiae“ u Splietu. Poslovnica u Splietu, ulica Do Sud br. 356. - - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ Povoljne uvjete. 6-52

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Krvati i Krvatices!

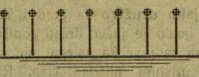
sjećajte se uvijek

DRUŽBE

Sv.

Ćirila i Metoda

za Jstru

NE ĆITATI

samo već kućati se mora

davno prokućani medicinski

STECKENPFERD - - -

od lilićjanova mlieka **SAPUN**

od BERGMANNA i Druga, Draždjani i Tetschen

na/L. od prije poznat pod imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**

od lilićjanova mlieka

da se lice oslobodi od sunćanićh pjegica, da zadobije bielić tein i njećnu boju.

Pretplatno komad po 80 para

u drogariji **VINKA VUĆIĆA**

ŠIBENIK.

6-52

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanića za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd., te moderne posjetnice, za rućne i vjenćane objave, pozive na zabavu, plesne redove, osmrtnice itd.

Ima svoju izvrsno uređenu

KNJIGOVEŽNICU

obskrblijeu sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigovećke radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima narićbe za izradbu raznićh galanterijskih predmeta, kutija itd. itd.

VJEĆNI KROV „DINARKA“

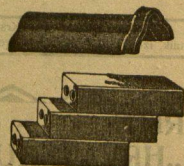
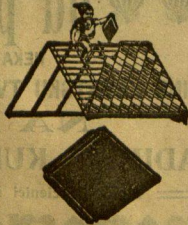
Josip Lovrić pok. Nikole

KNIN.

PRVA

DALMATINSKA TVORNICA

CIMENT-PLOĆA, CRIEPA, CIGLE, STUPOVA OD ARMIRANOG BETONA ZA OGRADE I VINOGRADe, KAO ŠT I SVIH OSTALIH PROIZVODA OD CEMENTA, BETONA I ARMIRANOG BETONA

Oglašujte

„Hrvat. Rieći“